

κόσμῳ δὲν δύνανται νὰ ἐκτελέσωσι τὰ εἰδικὰ ἔργα τῶν ἀνδρῶν, καθὼς καὶ οἱ ἄνδρες τὰ τῶν γυναικῶν· διὸ ὁσάκις ἡ γυνὴ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ οἴκου καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτῆς ὅπως ἀσχοληθῇ εἰς ἕτερα ἔργα, τὰ ἀποτελέσματα ὑπὸ ἐποψίν κοινωνικὴν ἀπέβησαν ὀλέθρια. Κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη αἱ προσπάθειαι μεγάλων τινῶν φιλανθρώπων ἀνδρῶν κατῳρίωσαν νὰ ἐμποδίσωσι τὰς γυναικας νὰ ἐργάζονται παραπλευρῶς τοῖς ἀνδράσιν εἰς τὰ ἀνθρωποφυχεῖα, τὰ ἐργαστάσια, τὰ σιδηρουργεῖα, τὰ κεραμουργεῖα. Ἄν εἶναι σπάνιον ἐν ταῖς Βορείαις χώραις νὰ ἴδῃ τις ἄνδρας καθημένους ἀργοὺς ἐν τῷ οἴκῳ, τὰς δὲ γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰς κόρας ἐργαζομένας ἐν τοῖς ἐργοστασίοις. Ἐκ τούτου ὅμως προέκυψε πλήρης ἀναστροφή τῆς τάξεως, τῆς πειθαρχίας καὶ τῆς ἁρμονίας τῆς οἰκογενειακῆς.

«Τὸ σύστημα τῶν ἐργοστασίων (ἔγραφέ τις ἐν τῇ Union, 1843) κῆξῃσε κατὰ πολὺ τὰ πλούτη τῆς χώρας, ἔριψεν ὅμως δηλητήριον εἰς τὴν οἰκιακὴν διαγωγὴν τοῦ λαοῦ, ὅπερ εἰσέδυσεν εἰς τὸ θυσιαστήριον τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας καὶ παρέλυσεν τοὺς δεσμοὺς τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας. Ἀνῆρπασε τὴν γυναῖκα ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα ἀπὸ τῶν γονέων, ἔτεινε δὲ τὸ δηλητήριον τοῦτο πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ ταπεινώσῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς γυναικός. Ἡ γυνὴ εἰδικὴν ἀποστολὴν ἔχει νὰ ἐπιτελῇ τὰ οἰκιακὰ καθήκοντα, νὰ διευθύνῃ τὸν οἶκον, ν' ἀντρέφῃ τὴν οἰκογένειαν, νὰ προβλέπῃ τὰς ἀνάγκας καὶ νὰ διαχειρίζηται τοὺς πόρους, ἀλλὰ τὸ ἐργοστάσιον δὲν ἀφίνει εἰς αὐτὴν τὸν ἀναγκαῖον χρόνον πρὸς πλήρωσιν τῶν πολυτίμων τούτων καθηκόντων. Ἡ γυνὴ δὲν οἰκουρεῖ, τὰ δὲ τέκνα μεγαλύνονται ἄνευ μητρικῆς ἀνατροφῆς παρκαμελημένα, καὶ τὰ εὐγενέστερα αὐτῶν αἰσθήματα ἐξατμίζονται. Ἡ γυνὴ τοῦ ἐργοστασίου παύει οὕσα ἡ γλυκεῖα καὶ τρυφερὰ σύντροφος, ἡ φίλη τοῦ ἀνδρὸς, γίνεται συνεργάτης αὐτοῦ καὶ ἐκτίθεται ἐν μέσῳ περιστάσεων, αἵτινες συνήθως ἐξαλείφουσι τὴν μετριοφροσύνην ἐκείνην τοῦ σκέπτεσθαι καὶ φέρεσθαι, τὴν οὖσαν μίαν τῶν ἀρίστων φυλάκων τῆς ἀρετῆς. Ἄνευ κρίσεως καὶ ἄνευ μονίμων ἀρχῶν πρὸς ποδηγέτησιν αἱ νέαι κόραι τῶν ἐργοστασίων ἀποκτῶσιν ἐνωρὶς τὸ αἰσθημα τῆς αὐτοβουλίας, καὶ ἀνθίστανται εἰς τὰς συμβουλὰς καὶ παραινέσεις τῶν γονέων τῶν συνήθως ἐγκαταλείπουσι τὸν οἶκον, καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν μυσταγωγοῦνται εἰς τὰ ἐγκλήματα τῶν συνεργατῶν αὐτῶν. Ἡ φυσικὴ ἀτμοσφαῖρα καὶ ἡ θεικὴ ἐν τῇ ὁποίᾳ ζῶσιν ἐξεγείρει τὰς ταπεινάς αὐτῶν δρεῖξεις, ἡ ἐπιδρασις τοῦ κακοῦ παραδείγματος ὡς ἐπιδημία καταλαμβάνει αὐτάς, οὕτω δὲ πανταχόθεν ἀνοίγονται κρουνοὶ, ἐξ ὧν ἀφθόνως ἐκρέει τὸ κακόν.

Ἦπάρχει ἐν τούτοις εἰδικὸς τις κλάδος γυ-

ναικείων καθηκόντων, ὅστις προκαλεῖ τὴν σπουδαίαν προσοχὴν πάντων τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ ὁστις μέχρι τοῦδε παραδόξως παρημελήθη. Ἐννοούμεν τὴν καλλιτέραν παρασκευὴν καὶ οἰκονομικωτέραν τῆς τροφῆς, δι' ἣν σήμερον γίνονται σκανδαλώδεις δαπάναι, διότι αἱ γυναῖκες ἀγνοοῦσι τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς μαγειρικῆς τέχνης. Ἐὰν πρέπη νὰ θεωρήσωμεν ὡς εὐεργέτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὸν παράγοντα δύο στάχυς σίτου ἐκ γῆς οὐδὲν παραγούσης πρότερον, κατὰ πλειότερον λόγον πρέπει νὰ τιμῶμεν δημοσίᾳ τὴν συνετὴν οἰκοδόστοιναν, ἥς αἱ προσπάθειαι τείνουσιν ἀδιαλείπτως εἰς ἐλάττωσιν τῶν δαπανῶν, καὶ εἰς τὴν ἐπωφελεστέραν χρῆσιν τῶν τροφίμων, ἅτινα κομίζει ἡ ἐργασία καὶ ἡ βιομηχανία τοῦ ἀνδρὸς.

A. M.

Η ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ

[Ἐκ τοῦ ἐκδοθέντος ἐν 1876 ἔτει συγγράμματος τοῦ Alfred de Bréhat.]

Μετάφρασις Ν. Α. Λεβιδίου.

Συγγραμμ. 1871 σελ. 323.

Γ'

Εὐρωπαῖοι, Ἀσιανοὶ, Ἀγγλοὶ, Πέρσαι, Βεγγάλιοι, Κινέζοι, Ἕλληνες, Ἀρμένιοι καὶ ἄλλοι πολλοὶ διατρέχουσι τὰς ὁδοὺς τῆς Καλκούττας ἕκαστος δρομαῖος καὶ μὴ συγκαταβαίνων νὰ ῥίψῃ ἐν βλέμμα τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ πλησίον αὐτοῦ διαβαίνοντος. Ἐκαστος τρέχει χάριν τῆς ὑποθέσεώς του, διότι εἰς τὴν Βεγγαλίαν δὲν μεταβαίνει τις, εἰμὴ ἵνα κατασταθῇ πλούσιος, καὶ ἅμα τοῦτο κατορθωθῇ (σπανιώτερον σήμερον ἢ ἄλλοτε) σπεύδει ἕκαστος πρὸς ἀναχώρησιν, ἵνα ἀπολαύσῃ τοῦ πλούτου ὑπὸ κλίμα μᾶλλον ὑγιεινὸν καὶ ἥττον θερμόν.

Τὰ ὄχηματὰ εἰσὶ πολυάριθμα, διότι οἱ τε Εὐρωπαῖοι καὶ τὰξῶν τινων ἰθαγενεῖς οὐδέποτε ἐξέρχονται πεζοί. Τρία δὲ εἰσὶ τὰ πρὸς μεταφορὰν χρέσιμα, ὄχημα, ἵππος καὶ παλαγγίνον. Εἶναι μάλιστα ἐξευτελιστικώτατον, καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἀποβάλλουσι πᾶσαν καλὴν ἰδέαν, ἂν πεζὸς διατρέχῃ τὰς ἀγυῖας τῆς Καλκούττας. Καθ' ὅωρισμένας ὥρας τῆς ἡμέρας ὁ καύσων εἶναι τοσούτον σφοδρὸς, ὥστε Εὐρωπαῖος εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπομείνῃ. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτοὶ οἱ ἐμπορικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ οἱ ἐλάχιστοι μάλιστα, ἔχουσιν ἢ ὄχημα ἢ παλαγγίνον. Ἐπειδὴ δὲ στεροῦμαι προχειροτέρου παραδείγματος, θέλω παραβάλλει τὸ παλαγγίνον πρὸς κιβώτιον ἀμάξης, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐκεῖνο τυγχάνει τοσούτον μακρόν, ὥστε εὐκόλως νὰ δύνηται τις νὰ ἐξαπλώσῃ. Ἀντὶ θυριδίων ἔχει παραπετάσματα, καὶ οἱ ἀχθοφόροι, τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, φέρουσιν αὐτὸ ἐπ' ὤμων, βαδίζοντες γοργῶ τῷ βήματι καὶ ἐνθαρρύνοντες ἀλλήλους ἐνίοτε διὰ παρκα-

λευσμάτων. Ἐπὶ πλέον, ἄλλοτε ὑπῆρχον ἐν Βεγγαλίᾳ καὶ ταχυδρομεῖα τοιαῦτα, ὡργανισμένα, ἀλλ' ἡ ταχύτης, μεθ' ἧς ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ τρέχωσιν οἱ φέροντες ἐπ' ὤμων τὰ παλαγγίνα bearers, κατέβαλλεν αὐτοὺς πάντοτε. Καὶ αἱ ἀπ᾿ ἀνθρώπων καταχρήσεις τινῶν διευθυντῶν ταχυδρομείων ἐπήνεγκον τὴν κατάργησιν τῶν ἀνθρώπων τούτων ταχυδρομείων, συνεπελθούσαν ἐκ τῆς βελτιώσεως τῶν ὁδῶν καὶ συνεπῶς ἐκ τῆς ευκολωτέρας χρήσεως τῶν ὀχημάτων. Καὶ ἕκαστον μὲν παλαγγίνον τιμᾶται ἀντὶ 50 μέχρις 60 ρουπιῶν, οἱ δὲ τέσσαρες ἀχθοφόροι, οἱ φέροντες αὐτὸ ἐπ' ὤμων, μισθοῦνται ἀντὶ 25 ρουπιῶν κατὰ μῆνα.

Τὸ *palanquin-carriage* εἶναι εἶδος ἀμάξης μετὰ δύο ἢ ἐνὸς καθισμάτων, συρόμενον συνήθως ὑφ' ἐνὸς ἵππου, ἔχον θυρίδας ὡς αἱ τῶν ἀμαξῶν ὁμοιάζον πρὸς τὸ ἀπλοῦν παλαγγίνον, εἶναι μόνον ὀλίγον ὑψηλότερον, ἀλλ' ἦτον εὐρύ. Τὰ λοιπὰ ἐν ταῖς Ἰνδίαις ἐν χρήσει ὀχήματα ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ τὰ κάλλιστα τούτων προέρχονται ἐκ τῶν ἐργοστασίων τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Ἀγγλίας.

Ὅπως ἐν τούτοις οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ οἱ ἵπποι ἔρχονται εἰς τὴν Καλκούτταν ἐκ πάντων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου· κυρίως ὅμως ἐκ τῆς Ἀγγλίας, ἐκ τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου, ἐκ τῆς Αὐστραλίας, τῆς Ἀραβίας, τῆς Περσίας καὶ ἐκ τινος χώρας τῆς Βεγγαλίας, καλουμένης συνήθως· Χάυτς (Hauts). Ἐκτὸς τῶν ἐγγωρίων poneys (καλοῦνται δὲ poneys οἱ μικροὶ τῆς Καληδονίας ἵπποι) ἢ τῶν *tattoos*, ὑπάρχουσι poneys τῆς Ἰάβας, τιμῆς μὲν ὑπερῷου, ἀλλὰ καὶ ἀκούραστοι. Μεταχειρίζονται καὶ τοὺς ἐλέφαντας σχεδὸν καθ' ἅπασαν τὴν Βεγγαλίαν, ἀλλ' οὗτοι δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν Καλκούτταν, οὕτε μάλιστα νὰ προχωρῶσι πέραν ὠρισμένων ὁρίων τῶν περιχώρων, καθόσον ἡ θῆρα καὶ ἡ ὁσμὴ αὐτῶν, ἐκπληκτικὰ τοῦς ἵππους, ἐπιφέρει δυστυχήματα. Διότι εὐκόλως κατανοεῖ τις οἷαν φοβερὰν καταστροφὴν ἠδύνατο νὰ προσενηθῇ ἐν ταῖς πολυανθρώποις καὶ στεναῖς ὁδοῖς τῆς Καλκούττας παροξυσμός τις μανιώδης τῶν κολοσσαίων ἐκείνων ζώων. Καὶ τὰς καμήλους μετεχειρίζοντο ἄλλοτε ἐν Βεγγαλίᾳ, μόνον ὅμως πρὸς μεταφορὰν πραγμάτων.

Οἱ Ἰνδοὶ ἡνίοχοι θαυμάζονται ἐπὶ τῇ ἐπιδεξιότητι, ἥτις ἐξασκεῖται ἐν ταῖς πληθούσαις ὁδοῖς· οἱ ἰθαγενεῖς μάλιστα, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν οἱ χωρικοὶ, μετ' εἰδους τινὸς φιλοτιμίας ἐμμένουσι, μὴ υποχωροῦντες εἰς τὴν διάβασιν τῶν ἀμαξῶν. Τὰ μακρὰ παλαγγίνα καὶ οἱ ἐπὶ τῶν ὤμων διάφορα ἐμπορεύματα φέροντες καθίστωσι τὴν ἀμαξήλασίαν δυσχερεστέραν. Ἐν ταῖς τῶν ἰθαγενῶν συνοικίαις διὰ τοῦτο, πρὸς ἀπο-

φυγὴν δυστυχημάτων καὶ βραδύτητος, προπορεύεται συνήθως· τῆς ἀμάξης ὑπηρέτης, ὅστις, κρατῶν μάλιστα, κτυπᾷ, ὥσθι, ἀνατρέπει ἐνίοτε τοὺς βραδύνοντας ἢ ἀπομακρυνθῶσιν Ἰνδοὺς.

Δικαίρεται δὲ ἡ Καλκούττα εἰς τρεῖς διακεκριμένας ἀλλήλων συνοικίας. Καὶ ἐν μὲν τῇ εὐρωπαϊκῇ, τῇ πρὸς τὸν ποταμὸν πλησιεστέρᾳ, ὅπου αἱ ὁδοὶ εἰσὶν εὐρεῖαι, ἐκάστη οἰκογένεια κατοικεῖ συνήθως ἐν ἰδιαιτέρᾳ οἰκίᾳ, ἐμπροσθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχει μικρὰ αὐλή. Ἐξερχόμενός τις τῆς συνοικίας ταύτης, φθάνει εἰς τὰς μικρὰς καὶ ἀκαθάρτους ὁδοὺς, καὶ ὑπὸ μικρεμπορῶν ἐθνῶν διαφόρων τῆς Ἀνατολῆς κατεχομένης, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ Ἰνδοί, οἱ Ἀρμένιοι, καὶ οἱ Κινέζοι εἰσὶν οἱ πλειονοψηφούντες. Αἱ πενιχραὶ καὶ ἄθλια αὐτῶν καλύβαι ἐπικεινται οὕτως εἰπεῖν ἀλλήλων ἐν εἰδῇ σωροῦ, καὶ τὰ ὑπ' αὐτὰς ἐργαστήρια ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἐν Ἀλγερίᾳ. Ἐν τοῖς ρυπαροῖς αὐτοῖς οἰκιδίοις, ἐν οἷς ὑπηρέτης εὐρωπαῖος δὲν ἤθελέ ποτε καταδεχθῆναι κατοικήσῃ, ὁ ξένος ἐκπληττεται μεγάλως, βλέπων ἐμπορεύματα πολυτιμώτατα, ἅτινα ὁ κινέζος ἢ ὁ Ἰνδὸς ἔμπορος ἐξάγει ἐκ τοῦ βάρους τῶν κιβωτίων, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν χειροτέρων. Ἄμα τῇ ἐξαγωγή ἐκάστου, ὁ ἔμπορος ὁμνυεῖ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλο· ἔπειτα, ἅμα ἀγοράσῃς τι, ἢ ἅμα σὲ ἴδῃ ἔτοιμον νὰ φύγῃς ἀπρακτος, ἀνοίγει ἄλλα κιβώτια καὶ ἐξάγει ἐμπορεύματα κρείττονος ποιότητος. Καίτοι δὲ ζητεῖ ὀκτάκις ἢ δεκάκις μείζονα τιμὴν τῆς ἀληθοῦς, καταφεύγει ἐν τούτοις εἰς μυρίας διαμαρτυρήσεις καὶ ὅρκους, ὅπως πείσῃ περὶ τοῦ μετρίου τῆς ἀπαιτήσεως καὶ τῆς τιμιότητος αὐτοῦ. Ἄν μάλιστα ἀποδείξῃς ἢ ἐπιθυμίαν νὰ ἀγοράσῃς, ἢ ἀπειρίαν, τότε κατεστράφη· πρέπει δὲ νὰ εὐχαριστηθῇς, ἂν καταβάλῃς δέκα μόνον ρούπια δι' ὅ, τι τιμᾶται τέσσαρα ἢ πέντε.

ὑπάρχουσι δύο ἀγοραὶ ἀποκλειστικῶς τῶν Κινέζων, ἐν αἷς πωλοῦνται ἔπιπλα καὶ κιβώτια μικρὰ, ἄλλα ἀντικείμενα ἐξ ὅσπου ἐλέφαντος, ἐξ ὀστράκων, ἐκ σαντάλου, κλπ. Ἐπαγγέλματα τινὰ, ὡς π. χ. τὸ τοῦ ράπτου ἢ τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, ἐξασκοῦνται κυρίως ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Οὐρανίου Κράτους. Ἡ συνοικία τῶν Κινέζων δὲν ἀπολαμβάνει ἀγαθῆς ὑπολήψεως, ἐν αὐτῇ δὲ κυρίως διαπράττονται αἱ πλειότεραι κλοπαὶ καὶ οἱ πλειότεροι φόνοι. Φέρουσιν οἱ Κινέζοι τὸ ἐνδυμα τῆς ἰδίας πατρίδος, ἥτοι μικρὴν πιλίκον ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἔχοντες τὴν κεφαλὴν κεκαρμένην, ἐκτὸς μακροῦ πλοκάμου, πίπτοντος πρὸς τὴν ῥάχιν, φοροῦσιν ἐνδύματα πλατέα ἐξ ὑφασμάτων ποικίλων καὶ περισκελίδας ποδιῶν, ὡς αἱ τῶν Ἰνδῶν. Πλήρους ἐπιτηδεύτητος καὶ ὑπομονῆς τυγχάνοντες, οἱ Κινέζοι διαπρέπουσι κυρίως ὡς πρὸς τὸ μιμητικόν.

Ἡ συνοικία τῶν ἰθαγενῶν, ἡ συνήθως καλουμένη *Μαύρη Πόλις*, περιβάλλει οὕτως εἰπεῖν

τὰς τῶν Εὐρωπαϊκῶν ὡς τάζον κύκλου, οὗτινος τὰ ἄκρα φθάνουσι μέχρι τοῦ Hoogly. Καλύδαι πλινθόκτιστοι, ἢ ἐκ πηλοῦ ἀχυροφόρου γῆς ἀργιλλώδους, εἰσὶν αἱ οἰκίαι τῆς συνοικίας. Ἐνίοτε μάλιστα, κατασκευάζονται ἐκ πλεγματῶν κλάδων, καὶ υποστηρίζονται διὰ πασσάλων, κινούνται ὑπὸ ἀνέμων παντοίων καὶ καταπίπτουσι. Κλίη ἐκ φύλλων ξηρῶν καὶ δύο ἢ τρεῖς σκεύη τοῦ μαγειρείου, κάρυά τινα καὶ ναργιλές, ἰδοῦ ἐλόκληρος ἡ οἰκοσκευὴ τῶν ἀθλίων τούτων οἰκημάτων, ὧν οἱ κάτοικοι εἰσὶν ὑπηρεταὶ καὶ ἄλλοι Ἰνδοὶ τῆς κατωτάτης τάξεως. Αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν ἀσχολοῦνται περὶ τὰ τοῦ οἴκου καὶ ἐπιμελοῦνται τῶν παίδων, πλέκουσαι τινες καὶ ψάθας. Οἱ ἄνδρες διακτρίβουσι περὶ τὸ κάπνισμα, ἢ κοιμῶνται παρὰ τὴν θύραν. Ἐκ τῶν ἰθαγενῶν ὅμως οἱ ἔχοντές τινα περιουσίαν ἢ οἱ ἐν ἀξιώματι κατοικοῦσιν ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς συνοικίαις, ἢ πλησίον αὐτῶν. Ἐξω τοῦ οἴκου δὲν ἀπαντᾷ τις γυναῖκα, εἰμὴ ὀλιγίστας, καὶ ταύτας σχεδὸν πάσας γράϊας δυσειδεδεστάτας, ἀνηκούσας ἐν ταῖς κατωτάταις τάξεσιν. Αἱ δὲ λοιπαὶ ζῶσιν ἐγκλεισμέναι ἐν τοῖς Zenanahs, ὧν ἡ εἰσόδος εἶναι ἀπηγορευμένη παντὶ ἄλλῳ, ἐπιτετραμμένη δὲ μόνον τῷ οἰκοδεσπότῃ· διότι καίτοι οἱ Ἰνδοὶ εἰσὶν εἰρηνικοὶ ἐκ φύσεως, εἰσὶν ὅμως καὶ λίαν εὐάλωτοι ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ἀγγλοὶ, κάλλιστα γινώσκοντες ὅτι ἀνωφελές ἦθελεν εἶσθαι νὰ προσκόψωσι ταῖς τῶν ἰθαγενῶν προλήψεσιν, ἐσεβάσθησαν πάντοτε τὸ ἄσυλον τοῦ γυναικείου πληθυσμοῦ. Ἐν ἡ μάλιστα ἐποχῇ κατεσκευάζετο ἐν Καλκούττᾳ μεγίστη ποσότης νομισμάτων κιθδῆλων, ἡ κυβέρνησις μετὰ πολλῆς δυσκολίας εἶχε συλλάβει τοὺς κιθδηλοποιούς, διότι οὗτοι ἐξήσκησαν τὴν τέχνην αὐτῶν ἐν τῷ ἱερῷ μυθῷ τῶν Zenanahs.

Τὸ συντελεῖν δὲ εἰς τὸ ἀποτρόπαιον τῶν γυναικῶν τῆς κατωτάτης τάξεως εἶναι τὰ βαρέα ἔργα, τὰ ὑπ' αὐτῶν ὑπὸ τὴν θέρμην τοῦ καυτικοῦ ἡλίου ἐκτελούμενα, μετ' οὐ πολὺ δὲ μεταβάλλοντα καὶ κατκαστρέφοντα τὴν ὄψιν τῶν ἀθλίων τούτων πλασματῶν. Προσθέσατε, ὅτι ἐν Βεγγαλίᾳ δὲν ὑπάρχει σχεδὸν διάμεσον μεταξὺ παιδικῆς καὶ γεροντικῆς ἡλικίας· ἤδη λοιπὸν ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου ἔτους αἱ γυναῖκες γενόμεναι μητέρες, ἅμα τῷ εἰκοστῷ πέμπτῳ γηράσκουσι. Συνειθίζουσι τὰ ἐπαλείφωσι τὸ σῶμα αὐτῶν δι' ἐλαίου, ἐξαγομένου ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ κοκκοροίνικος, καὶ νὰ μασσῶσι διηνεκῶς rawns, τοῦθ' ὅπερ συντελεῖ εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν ὀδόντων. Ἀλλὰ μόνον αἱ ὑπηρετρίαι, καλούμεναι ayahs, ἐν Καλκούττᾳ δύνανται νὰ δώσωσιν ἡμῖν ἰδέαν τινὰ περὶ τῶν κορῶν τῆς Ἰνδικῆς. Τινὲς λοιπὸν τούτων εἰσὶν ἀρκούντως εὐεδαεῖς, καίτοι δὲ διαμένουσι συνήθως παρὰ ταῖς κυρίαῖς αὐτῶν μεθ' ὅλης τῆς ἀγγλικῆς strictness, ἡ σωφροσύνη ὅμως, ὡς λέγεται, δὲν εἶναι ἡ πρώτη

ἀρετὴ αὐτῶν. Καὶ οἱ ἄνδρες, ὅπως παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς τῆς Ἀνατολῆς, διέρχονται τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ζωῆς ἐν ταῖς ἀπολαύσεσι τοῦ Zenanah, ὅπου ἡ βῶμη τοῦ τε σώματος καὶ τοῦ πνεύματος ἐνωρὶς ἀπόλλυται. Αὐτοὶ οἱ ὑπηρεταί, οἱ khitmutgars, οἱ bearers, περὶ ὧν ὠμιλήσαμεν ἀνωτέρω, οἱ τοσοῦτον φιλάργυροι καὶ ἰδιοτελεῖς, ἐν ὠρισμέναις τισὶν ἑορταῖς δαπανῶσι μετὰ τῶν ὀρχηστρίδων ὅσα δι' οἰκονομιῶν πολλῶν μηνῶν καὶ μετὰ μόχθων μεγάλων ἀπεθυσάρισαν.

Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν πρὸς στιγμὴν τὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ δίαίταν τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἐξακολουθήσωμεν ὁμιλοῦντες περὶ τῆς πόλεως.

Ἄμα τῇ νυκτὶ, πᾶσαι αἱ συνοικίαι, αἱ τοσοῦτον θορυβῶδεις καὶ ζωηραὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, μεταβάλλονται εἰς κατιφεῖς, σιωπηλὰς καὶ αὐτόχρονα ἐρήμους. Μόνον περιπολῖαι ἐκ tehaokidars, ἰθαγενῶν ἀστυνομικῶν φυλάκων ἐν Καλκούττᾳ, περιφέρονται ἐν τῇ πόλει χάριν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Φοροῦσι δὲ οὗτοι ἔνδυμα Ἰνδικόν, ὡς μόνον ὅπλον ἔχοντες λόγχην ἢ ξίφος καὶ ἀσπίδα.

Ἄλλο εἶδος νυκτερινῶν περιπατητικῶν ὄντων εἶναι οἱ ἄγριοι κύνες, οἱ καθ' ἑκατοντάδας προσερχόμενοι τὴν νύκτα, ἵνα τραφῶσιν ἐκ τῶν εἰς τὰς ὁδοὺς ῥιπτομένων ἀκαθαρσιῶν. Ἐχρῶσι σῶμα ὀλίγον μεγαλύτερον τοῦ τῆς ἀλώπεκος, εἰσὶ δὲ βραχύτριχες καὶ ξανθοί, καὶ τὸ δὲ αὐτῶν βύχχος ὁμοιάζει πρὸς τὸ τῆς ὑαίνης. Εἶναι ἀληθές, ὅτι οὐδέποτε προσβάλλουσι τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ μοὶ εἶπον, ὅτι ἄνευ ὅπλου, ἢ τοὐλάχιστον ἄνευ βάρβδου δὲν ἦθελεν εἶσθαι φρόνιμον νὰ διαταράξῃ τις τὴν νυκτερινὴν αὐτῶν εὐωχίαν.

Δ'

Ὁ ἐν Καλκούττᾳ βίος τῶν Ἀγγλῶν, μεταφερόντων εἰς τὰς κατεχομένας παρ' αὐτῶν χώρας τὰ ἴδια ἤθη καὶ τὰς συνηθείας, ὁμοιάζει πολὺ πρὸς τὸν ἐν Λονδίνῳ ἢ ἐν Λιβερποὺλ βίον. Περὶ τὴν ἐννάτην ἢ δεκάτην ὥραν παρατίθεται τὸ πρόγευμα, συγκείμενον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ὧν καὶ τεύου, σαρδελλῶν, ἀλλάντων, σαλτσιτσάτων κλπ. Ὡς τραγήματα προσφέρονται ὀπώραι, ὧν τὸ πλεῖστον περιλαμβάνει οὐ μόνον τὰς ἐν Εὐρώπῃ φερόμενας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἰθαγενεῖς, μαγγιάρια, ἀνανάσια, βάνανα, καμπιλεμουσσία, πορτογάλλικα καὶ τὰ τοιαῦτα. Μετὰ τὸ πρόγευμα, συνήθως· μάλιστα καθ' ἂν στιγμὴν πίνει τις ἡδέως τὸ τελευταῖον φλυζάνιον τοῦ τεύου, ἔρχεται τὸ σιγάρον ἢ τὸ honka. Τὰ σιγάρα κατασκευάζονται ἐν τοῖς περιχώροις τῆς Καλκούττας καὶ εἰσὶν ἀξιόλογα, ἀναλόγως μάλιστα τῆς εὐτελοῦς τιμῆς τριῶν ἢ τεσσάρων φράγκων δι' ἑκατὸν ἐξ αὐτῶν. Τὰ περιφημότερα ἔρχονται ἐκ τῆς Μανίλλης.

Ἰδοῦ δὲ πῶς ἔχει συνήθως τὸ honka, οὔτινος τὸ ὄνομα ἀπαντᾷ παλλάκις ἐν περιηγήσεσιν.

ὑποθέσατε μέγαν κώδωνα ἐξ ἀργύρου ἢ κρυστάλλου, τεθειμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐπὶ δέρματος· τίγριδος ἢ λεοπάρδου· προσκολληθήσεται αὐτῷ εὐρὺν καὶ μακρὴν σωλῆνα, υποβαστάζοντα εἰδός τι χοανίου καπνοσύριγγος, ὁμοίου πρὸς τὰ τῶν ἐκκλησιῶν θυμιατήρια. Τὸ χράνιον τοῦτο πληροῦται καπνοῦ καὶ μικρὰς τινος ποσότητος σακχαροπότητου ἀρωματωδούς, ἥ δὲ βάσις αὐτοῦ εἶναι προσηρτημένη εἰς ἄλλον μακρὴν σωλῆνα, ὡς ὁ τοῦ ναργιλέ. Καὶ τὸ μὲν τῶν ἄκρων τοῦ σωλῆνος τούτου τίθεται εἰς τὸ στόμα τοῦ καπνίζοντος, τὸ δὲ, συγκοινωνοῦν μετὰ τοῦ ὕδατος, ἀποφυχαίνει τὸν καπνόν. Τοιοῦτο εἶναι περίπου τὸ *houka*.

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἕκαστος ἀποχωρεῖ εἰς τὰ ἴδια δωμάτια, καὶ περὶ τὴν πρώτην ἢ δευτέραν ὥραν ἔρχεται τὸ *dinner*, ἥτοι τὸ καλούμενον *dinner*, ὅτε προσφέρεται κρέας κρόνον καὶ πέμματα διάφορα· ταῦτα καὶ μόνα ἤθελον ἀποτελέσει γεῦμα πλούσιον διὰ Γάλλον, πλὴν ὁ Ἀγγλος θεωρεῖ ταῦτα πάντα ὡς μικρὸν καὶ εὐτελές· τι πρόγευμα. Εἴτε πρὸ τοῦ *dinner* εἴτε μετὰ τοῦτο αἱ κυρίαι ἐπισκέπτονται τὰ ἐμπορικά καταστήματα, ἐν οἷς πολλάκις ἐνθ' ἐκδιπλύνουσιν ἑκκτὸν πήχεις ὑφασμάτων ἢ δαντέλλας, ἐνθ' δοκιμάζουσιν εἴκοσι καπέλλα, ἀπέρχονται κατόπιν, μὴ ἀγοράζουσι τίποτε. Ὅπως περίπου ἐν Εὐρώπῃ. Ἀλλὰ τὴν ἐπομένην, τοὺν κντίον, κάμνουσιν ἀγορὰς σημαντικὰς, διότι ἡ πολυτέλεια εἶναι καὶ ἐκεῖ μεγάλη, πάντοτε ὅπως ἐν Εὐρώπῃ! Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων, αἱ κυρίαι ἐπισκέπτονται καὶ τὰς μεγάλας αἰθούσας τῶν πωλήσεων, τὰς *auctions*, οὕτως εἰπεῖν τὰς δημοπρασίας. Εὐρεῖται λοιπὸν οἰκοδομαί, πρὸς τοῦτο καὶ μόνον προωρισμέναι, χρησιμεύουσι πρὸς πώλησιν διαφόρων πραγμάτων· τὰ ἐπιπλα, τὰ διάφορα κιβώτια, τὰ ἐνδύματα, παλαγγῖνα, ἵπποι κλπ. πωλοῦνται ἐν τῷ ἰσογείῳ πατώματι. Ἐν τῷ πρώτῳ αἰθουσαι μεγάλας, κεκοσμημέναι δι' ὥρολογίων, περιέχουσι διάφορα ἀντικείμενα τῆς πολυτελείας, πῖλους, ἐσθῆτας, διάφορα ἄλλα εὐρωπαϊκὰ ἐμπορεύματα. Καὶ ὅταν αἱ ἐφημερίδες ἢ αἱ ἀγγελίαι, αἱ οἱ διευθυνταὶ τῶν καταστημάτων τούτων διασπείρουσιν ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν, ἀναγγέλλουσι τὴν ἐκθεσιν διαφόρων φορτίων, προερχομένων ἐκ τοῦ Λονδίνου ἢ ἐκ τῶν Παρισίων, οἱ κομποὶ ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Καλκούττας συρρέουσιν εἰς τὰς *salerooms*, εἰς τὰς αἰθούσας τῶν πωλήσεων, Κύριος δὲ οἶδε τότε ἀντὶ πόσων χρημάτων οἱ πατέρες καὶ οἱ σῖζυγοι πληρόνους μίαν ὥραν περιπάτου ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις τοῦ πειρασμοῦ! Πλὴν ὁ ὀργανισμὸς τῶν καταστημάτων ἐκκολίγει τὰ μέγιστα τοὺς ξένους, δυναμένους, ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτῶν, νὰ ἀγοράζωσι, καὶ μικρὸν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως νὰ πωλῶσι τὰ ἐπιπλα, τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὄχηματτα, ὧν ἐδέοντο κατὰ τὴν ἐν Βεγγαλίᾳ διαμονήν.

Ἡ περὶ τὸ φρούριον Γουλιέλμου ἐκτεινομένη πεδιάς, διασχιζομένη ὑπὸ εὐρείων ὁδῶν, ἐπιμελῶς διατηρουμένων, τυγχάνει ὁ προσφιλέστατος τῶν *gentry* τῆς Καλκούττας. Τὴν πρώτην ἀπὸ τῆς ἑκτῆς μέχρι τῆς ὀγδόης ὥρας, κυρίως δὲ τὸ ἑσπέρας περὶ τὴν ἑκτὴν πληθὺς ἀμαξῶν καὶ ἐφίπων διατρέχουσι κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν τὰ ἱλυσία ταῦτα τῆς πρωτεύουσας τῆς Βεγγαλίας. Ἀλλ' οὐδαίς τῶν ἐν Παρισίοις περιπάτων δύναται νὰ παράσχωσται καὶ ἀμυδράν τινα ἰδέαν τῆς ζωηρότητος καὶ ποικιλίας ἐκείνης. Ἐν μέσῳ λοιπὸν πληθὺς παντοειδῶν ὀχημάτων περιφέρονται πολυάριθμοι ἄνδρες, ἱππεύοντες ἵππους καλλίστους, ἐδῶ μὲν ἡ καλίστα τοῦ Δουκιητοῦ, ἥτοι τὸ τετράτροχον ἐλαφρὸν καὶ ἀνοικτὸν ὄχημα, ἐκεῖ δὲ τὰ ὄχηματτα ῥαγία, οὕτινος οἱ θεράποντες φέρουσι πολυτελεῖς ἀνατολικὰς ἐνδυμασίας, ἱππεύοντες περὶ τὸ ὄχημα ἐκείνου ἵππους τὰς Ἀραβίας ἢ ἐγγωρίους· ἀπωτέρω διατρέχει τὴν πεδιάδα τὸ ἐλαφρὸν ὄχημα ἐμπόρου πλουσίου, ἔνθεν κἀκεῖθεν δὲ εὐρωπαϊαὶ δέσποναι ἐν ἀμαξίαις ἀνοικταῖς, καὶ ἀμαζόνες καὶ ἐφιπποὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν πολυτάραχον ταύτην διασκέδασιν. Καὶ ἡ ταχύτης καὶ ἡ ὁρμή πάντων αὐτῶν εἶναι ἀνωτέρα περιγραφῆς.

Μετὰ τὸν περίπατον, περὶ τὴν ἐβδόμην ἢ ἐβδόμην καὶ ἡμίσειαν, πάντες ἐπανέρχονται, ἵνα δειπνήσωσι. Τρεῖς διάφορα στοιχεῖα συνεννοῦνται, ὅπως ἀποτελέσωσι τὴν τράπεζαν τῶν ἐν Βεγγαλίᾳ πλουσίων εὐρωπαϊῶν. Κατὰ πρῶτον ἡ ἀγγλικὴ μαγειρικὴ, ἡ βάσις καὶ τὸ στερέωμα τοῦ δείπνου· ἡ Ἰνδική, ἥς τὰ διεγερτικὰ ἡδύσματα ἐνισχύουσι τοὺς ἐξησθηνημένους στομάχους· καὶ τρίτη ἡ γαλλικὴ μαγειρικὴ, ὑπὸ τὴν μορφήν διαφόρων *conserves* ἐκ κρέατος, λαχάνων κλπ. Ἐν Βεγγαλίᾳ γίνεται ἐπίσης μεγίστη κατανάλωσις σαροδελλῶν κυτίου, ὀνθυλευμένων περδίκων, οὐτύγων κλπ. Ἀλλὰ δυσκόλως δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὴν πολυτέλειαν, μεθ' ἧς οἱ πλούσιοι προσφέρουσι γεύματα ἐπίσημα. Ἡ ἐξ ἀργύρου ἢ ἐπιχρῶσου ἀργύρου τραπεζοσκευὴ, ἡ πορσελάνη τῆς Κίνας ἢ τῆς Ἰαπωνίας, ταῦτα πάντα καλύπτουσι τὴν τράπεζαν καὶ τὰς μικρὰς τραπέζας τοῦ ἐστιατορίου. Οἱ ὑπηρεταὶ ἀφ' ἐτέρου, πλουτίζας καὶ ποικιλοχρῶς στολὰς ἐνδεδυμένοι, εἰσὶ τοσοῦτον μᾶλλον πολυάριθμοι, καθόσον ἕκαστος τῶν συνδικαιτωμένων ἀκολουθεῖται ὑφ' ἐνὸς ἢ δύο *khiltmutgars*, ὑπηρετούντων αὐτῷ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ δείπνου. Καὶ ὁ ξένος πρὸς τοῦτοις, μεταβαίνων ὅπως δειπνήσῃ ἐν ξενοδοχείῳ, ἀν' ἀληθινότητι νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἴδιον *khiltmutgar*, ὁφείλει νὰ ἀναγγείλῃ τοῦτο τῷ ξενοδόχῳ, σπεύδοντι νὰ διαθέσῃ ὑπὲρ τοῦ ξένου ἕνα τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ξενοδοχείου.

Οἱ οἶνοι, ἀφειδῶς προσφερόμενοι, προέρχονται ἐκ πάντων τῶν μερῶν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου· προτιμῶνται ὅμως, ὡς καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, οἱ τοῦ

ὁ πόρτου, τοῦ Χέρους, τῶν Βαρδιγάλων καὶ τῆς Καμπανίας. Κατὰ τὴν ἀγγλικὴν δὲ συνήθειαν γίνονται προπόσεις διάφοροι, καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ δείπνου αἱ κυρίαι, ἀναχωροῦσαι τοῦ ἐστιατορίου, μεταβαίνουν εἰς ἐγγὺς κειμένην αἴθυσαν, ὅπου γίνονται συνδιαλέξεις ποικίλαι, ἐκτελούνται τεμάχια μουσικῆς καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐνῶ οἱ ἄνδρες ἐπαναλαμβάνουσι τὰς προπόσεις καὶ τὰ *speech*, διαβιβάζοντες ὁ εἷς τῷ ἄλλῳ τὰς ἐπιτάξεις, τεμάχια τυροῦ, ἀρίστους καπνιστάς καὶ τὰ παρόμοια· μετὰ μίαν δὲ ἢ δύο ὥρας μεταβαίνουν πρὸς συνάντησιν τῶν κυριῶν, αἵτινες προσφέρουσι τότε γλυκίσματα, τέιον περιφρον καὶ καφὲν, σχεδὸν πάντοτε ἀνυπόφορον, τοῦθ' ὅπερ προέρχεται ἐκ τῆς κακῆς μεθόδου περὶ τὴν κατασκευὴν.

Ἀλλὰ καὶ πάγου γίνεται μεγίστη κατανάλωσις ἐν Καλκούττᾳ, ἐρχομένου κυρίως ἐκ τῆς Ἀμερικῆς ἐντὸς πλοίων ἐπτακοσίων καὶ ὀκτακοσίων τόνων. Μεταχειρίζονται ὅμως πρὸς ψύξησιν τοῦ τε ὕδατος καὶ ἄλλων τινῶν ποτῶν καὶ εἰδός τι ἀγγεῖων, περικαλυπτομένων δι' ὑπερμακρῶν βεβρεγμένων, ὅπως ἐν πλείσταις χώραις τῆς Ἀνατολῆς· τὰ δοχεῖα ταῦτα τίθενται ἐν τοῖς διαδρόμοις, ὅπως προσβάλλονται ὑπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἀέρος, καὶ τοιοῦτοτρόπως τὸ ὕδωρ ἢ τὸ ποτὸν καθίστανται ψυχρότατα.

*Ἐπὶ συνήθεια.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΦΡΥΓΙΑΣ ΜΙΔΑΣ

καὶ ὁ κουρεὺς αὐτοῦ.

Ὁ γνωρίζων νὰ σιωπᾷ, ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, γνωρίζει νὰ δμιλῇ. Ἀλλὰ τὴν γνῶσιν ταύτην ὅλγοι δυστυχῶς ἔχουσιν. Ἡ φλυαρία καὶ ἡ ἀπερίαντος πολυλογία θεωρεῖται παρὰ πολλῶν ἀρετὴ, ἡ δὲ στάθμησις τῆς γλώσσης καὶ ἐγκράτεια αὐτῆς εἶνε παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀδύνατα. Τὸ ἀκάθεκτον καὶ τὸ πρὸς τὸ λαλεῖν καὶ λέγειν εὐκατάφορον εἶχον τὸ πάλαι ἐν τοῖς μάστιχα οἱ κουρεῖς. Ἦσαν δὲ τὸ πάλαι οἱ κουρεῖς εὐκατάφοροι εἰς τὸ λέγειν, διότι τὰ κουρεῖα ἦσαν οἷον καφενεῖα. Ὡς τὴν σήμερον ἐν τοῖς καφενεῖσι συνέρχονται, ὡς τὰ πολλὰ, οἱ ἀργοί, οὕτω τὸ παλαιὸν ἐν τοῖς κουρεῖσι. Ἐκεῖ, ἐν τοῖς κουρεῖσι, ἠρώτων ἀλλήλους, τί καινόν; λέγεται *τι καινότερον*; Ὁ σοφὸς Πλούταρχος συνέγραψε περὶ ἀδόλεσχίας, ἐν ᾗ ἐκτίθηται τὰ κακίστα αὐτῆς ἀποτελέσματα. Ἐν τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ τοῦ Πλουτάρχου οἱ κουρεῖς πρωταγωνιστοῦσι, καὶ αὐτοὶ παρίστανται οἱ τὰ μάστιχα ἀδόλεσχοι καὶ φλύαροι.

Ἐκ τῶν πολλῶν παραδειγμάτων, τῶν ἐν τῇ πραγματείᾳ τοῦ Πλουτάρχου ἀναφερομένων, μνημονεύομεν ἐνταῦθα τοῦ κουρέως ἐκείνου, ὁστις τεθεὶς εἰς τὸν τροχὸν ἐβασάνιζετο. Ὁ κουρεὺς δηλ. οὗτος μαθὼν πρῶτος παρὰ τινος ἀποδράντος ἐκ Σικελίας τὴν μεγάλαν τῶν Ἀθη-

ναίων συμφορὰν, ἀφείς τὸν Πειραιᾶ ἤλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐξήγγειλε τὸ γεγονός. Ὁ δῆμος ὡς εἰκὸς ἐταράχθη, συνέλαβε τὸν κουρέα καὶ ἐζήτη νὰ μάθῃ πόθεν ἐπληροφορήθη τὴν ἐν Σικελίᾳ συμφορὰν. Ἀλλ' ὁ κουρεὺς οὔτε τὸν ἀνθρώπον ἐγνώριζεν, οὔτε ἠδύνατο νὰ τὸν εὔρῃ. Ὁ δῆμος ἐξοργισθεὶς ἐτράπη εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ κουρέως· «βασάνιζε καὶ στρέβλου τὸν ἀλάστορα, ἐβόα, πέπλασται ταῦτα καὶ συντέθεται. . .» Ἐκομίσθη τροχὸς καὶ κατετάθη ὁ ἀνθρώπος. Ἐν τοσούτῳ ἤλθον καὶ ἄλλοι ἀγγέλλοντες τὴν συμφορὰν. Πάντες δὲ καταλιπόντες τὸν κουρέα ἐν τῷ τροχῷ ἔφυγον, ἵνα ἕκαστος θρηνήσῃ τὰς οἰκείας συμφοράς. Περὶ τὴν ἐσπέραν, ὅτε ὁ κουρεὺς ἐλύθη, ἀντὶ ν' ἀπέλθῃ εὐθὺς τῆς οἰκίας του καὶ θεωραπέσῃ τὸ σῶμά του, ἠρώτα τὸν ὑπηρετὴν νὰ μάθῃ *τί τιτρόπω τέθηκαί Νικίας*. «Οὕτως, ἐπιφωνεῖ ὁ Πλούταρχος, ἄμαχόν τι κακὸν καὶ ἀνοήτετον ἢ συνήθεια ποιεῖ τὴν ἀδολεσχίαν.» Διὸ καὶ ὁ τῆς Μακεδονίας βασιλεὺς Ἀρχέλαος, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ κουρέως· «πῶς σε κείρω, ὦ βασιλεῦ;» «Σιωπῶν», ἀπήντησεν ὁ Ἀρχέλαος.

Τοιοῦτός τις θεδαίως ἦτο καὶ ὁ κουρεὺς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Μίδας.

Ὁ Μίδας, περὶ οὗ πρόκειται, ἦν βασιλεὺς τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Μυθρονίων ἢ Λυδῶν καὶ κατέστη διάσημος καὶ γνωστότατος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῇτι διὰ τε τὰ πλούτη καὶ τὴν μωρίαν αὐτοῦ συγχρόνως. Ἐκ τῆς νηπιακῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἐφάνη ὅτι θὰ γείνη ποτὲ πλουσιώτατος. Ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ λίκνῳ μύρμηκες ἐλθόντες ἔθηκαν εἰς τὸ στόμα τοῦ βρέφους κόκκους σίτου, σύμβολον τῆς μελλούσης εὐτυχίας.

Ἐτι διασημότερος κατέστη ὁ Μίδας ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Βάκχου. Ὅτε δηλαδὴ ὁ θεὸς οὗτος περὶερχόμενος τὴν γῆν μετέδιδε τὸν πολιτισμὸν διδάσκων τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἄλλα καὶ δὴ καὶ τῆς ἀμπέλου τὴν καλλιέργειαν, ἀπόλεσε κατὰ τὴν περιοδεῖαν αὐτοῦ διὰ τῆς Φρυγίας τὸν Σειληνὸν ἢ Σάτυρον. Ὁ Σειληνὸς ἦτο παιδαγωγὸς τοῦ Βάκχου. Ἦτο δὲ ἀνὴρ σοφώτατος καὶ συνετέλεσε τὰ μέγιστα μετὰ τοῦ Βάκχου εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Μίδας μαθὼν περὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ Σειληνοῦ ἐφρόντισε καὶ εὔρεν αὐτὸν καὶ τὸν ἐδεξιόθη οὐ μόνον χάριν τοῦ Βάκχου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σοφίαν αὐτοῦ.

Ὁ Μίδας, ἀφοῦ ἐκράτησε παρ' ἐαυτοῦ ἐπὶ δέκα ἡμέρας τὸν Σειληνὸν, ἀπέπεμψε αὐτὸν ἀσπλῶς εἰς τὸν Βάκχον, ὅστις τοσοῦτον ὑπερέχων ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει τοῦ Σειληνοῦ καὶ τοσοῦτον ὑπεχρεώθη εἰς τὸν Μίδαν, ὥστε ἀμέσως ἠθέλησε ν' ἀποδώσῃ αὐτῷ τὴν χάριν. Ἐπρότεινε λοιπὸν τῷ Μίδᾳ νὰ αἰτήσῃ ὅ,τι ἂν θέλῃ. Ὁ Μίδας, κατεχόμενος, φαίνεται, ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς φιλαργυρίας, οὐδὲν ἄλλο διενόησεν νὰ αἰτήσῃ παρὰ τοῦ θεοῦ ἢ πλοῦτον. Ἐζήτησε λοι-